
Det Kongelige Danske Geografiske Selskab

Protektor: HANS MAJESTÆT KONG FREDERIK IX

Præsident: Tronfølgeren, Hendes Kongelige Højhed
Prinsesse Margrethe

Bestyrelse: Viceadmiral, dr. A. H. Vedel, vicepræsident
Professor, dr. Niels Nielsen, vicepræsident
Professor, dr. Axel Schou, generalsekretær
Professor, dr. Einar Andersen
Overinspektør, dr. Kaj Birket-Smith
Oberst L. Bruhn
Professor, dr. N. E. Nørlund

Råd: Afdelingschef Sv. Ahrenkilde
Direktør Poul Andersen
Direktør, dr. E. Bertelsen
Departementschef Eske Brun
Professor, dr. Steen B. Böcher
Professor, dr. C. G. Feilberg
Statsgeolog, dr. Sigurd Hansen
Rektor W. F. Hellner
Professor, dr. Erik Holtved
Professor, dr. Johs. Humlum
Civilingeniør Knud Højgaard
Generalkonsul Einar Høyvald
Professor, dr. N. Kingo Jacobsen
Overinspektør, dr. Helge Larsen
Kommandør Henrik Madsen
Overinspektør, dr. Th. Mathiassen
Landsretssagfører Mogens Müllertz
Professor, dr. Johs. Nicolaisen
Direktør A. W. Nielsen
Direktør Knud Oldendow
Kammerherre M. O. Olufsen
Direktør Mogens Pagh
Professor A. Rosenkrantz
Højesteretssagfører K. Rørdam
Professor, dr. Th. Sorgenfrei
Direktør H. W. Sprechler
Universitetslektor Einar Storgaard
Professor, dr. Thorvald Sørensen
Statsmeteorolog Helge Thomsen

TRONFØLGEREN, HENDES KONGELIGE HØJHED
PRINSESSE MARGRETHE

har indvilget i at overtage hvervet som præsident for Det Kongelige Danske Geografiske Selskab. Herved videreføres en tradition i Selskabets historie.

Allerede ved Selskabets stiftelse i 1876 overtog den daværende Kronprins Frederik, den senere Kong Frederik VIII, posten som præsident, og de senere tronfølgere, Kronprins Christian, senere Kong Christian X, og Kronprins Frederik, senere Kong Frederik IX, har begge varetaget samme hverv.

Det Kongelige Danske Geografiske Selskab

Møder

1. møde i sæsonen 1964–65 (6. oktober 1964):
Dr. *Edgar M. Cortright*: The Enhancement of Human Exploration by Means of Space Flight.
  2. møde i sæsonen 1964–65 (3. november 1964):
Tandlæge *Johannes Konnild*: Fra Kordofan i Sudan til Karamoja i Uganda.
  3. møde i sæsonen 1964–65 (8. december 1964):
Professor, dr. *N. Kingo Jacobsen*: Værftbebyggelsen langs den sønderjyske vestkyst.
  4. møde i sæsonen 1964–65 (2. februar 1965):
Grev *Eigil Knuth*: Peary Land Ekspeditionerne 1963 og 64.
  5. møde i sæsonen 1964–65 (9. marts 1965):
Afdelingsleder, dr. *Frits Hastrup*: Danske landsbytyper.
  6. møde i sæsonen 1964–65 (6. april 1965):
Lektor, cand. mag. *Lennart Edelberg*: Nyt fra Luristan. Rapport fra den danske Luristan Ekspedition 1964.
-

A. P. Møller

2. oktober 1876—12. juni 1965

Skibsreder A. P. Møllers indsats i dansk skibsfart og i det hele taget i den ekspansion, dansk erhvervsliv har oplevet i den sidste menneskealder, er så mangesidig og af et sådant format, at kun få nulevende i hele den vestlige verden kan nævnes jævnsides med ham.

En vurdering af denne gerning falder imidlertid uden for vort selskabs naturlige beføjelse, men også inden for vort virkeområde har han sat spor. Gennem en lang årrække, fra 1932 til sin død, var han medlem af Det Kongelige Danske Geografiske Selskabs råd og viste gang på gang, at han fulgte med i selskabets virksomhed og forstod dennes betydning. I stilhed var han en af vort selskabs store støtter, som, når opgaverne krævede det, trådte til, effektivt, uden smålighed og uden ønske om tak eller modydelse af nogen art.

Derfor vil vort selskab ikke blot mindes ham som en af vort lands store sønner, men også fordi han værdsatte den geografiske forskning og forstod dens mål og dens veje. *Niels Nielsen.*

Sophie Petersen15. februar 1885—11. oktober 1965

Lektor Sophie Petersen – en af vore første kvindelige cand. mag.'er i geografi og naturhistorie – fik en lang og udbytterig gerning som gymnasielærer, som vejleder for lærerkandidater og som lærebogsforfatter. Men det, der gjorde hendes navn kendt i vide kredse både hjemme og ude, var hendes lange rejser, ofte til jordens fjerneste egne, hvor hun systematisk opsøgte udlandsdanske familier og i mange tilfælde blev et bindeled mellem disse og hjemlandet.

Hendes rejseoplevelser og kundskaber fandt stor anvendelse i hendes levende og højt påskønnede virksomhed i folkeoplysningens tjeneste. Hendes litterære hovedværk er bogen „Danmarks gamle Tropekolonier“, Kulturgeografiske Skrifter, Bd. 4, 1946. Den blev til i krigens mørke år, og den bygger på et stort og meget omhyggeligt studium i arkiver og biblioteker samt i betydeligt omfang på personlige iagttagelser fra hendes besøg i vore gamle kolonier.

Sophie Petersen vil blive mindet som dynamisk personlighed, som samler af kundskaber og oplevelser, som lærer og folkeoplyser, men måske navnlig som forfatter af „Danmarks gamle Tropekolonier“.

Niels Nielsen.

Lauge Koch

5. juli 1892—5. juni 1965

Dr. Lauge Koch var tidligt moden – ikke just i kundskaber og næppe heller i videnskabelig, intuitiv indsigt – men i viljestyrke og tro på egne evner og eget kald. Hans drømme om et dådligt liv var langt mere konkrete, end man sædvanligvis ser det, og dette i forbindelse med hans evne til at overbevise andre var medvirkende til, at han allerede som ganske ung fik store opgaver.

Den gamle arktiske rejseteknik lærte han af Knud Rasmussen på 2. Thule-ekspedition 1916-18, og han videreførte denne på den store Jubilæumsekspedition nord om Grønland i 1920-23. På disse to rejser, som stillede de største fysiske og moralske krav til Lauge Koch, gennemførte han et kortlægningsarbejde, som med rette bragte ham anerkendelse. Hans „Survey of North Greenland“, der udkom i 1940, er nemlig et udtryk for hans særlige evne til at opleve et landskab og herudfra – med et minimum af målinger, foretaget under vanskelige kår – at give et forbavsende rigtigt billede af et stort og kompliceret landområde. Når man ser dette værk og sammenligner det med senere opmålinger af Nordgrønland, kommer man til at tænke på andre store kortlæggeres arbejde, f. eks. Sven Hedins ruteoptagelser fra Centralasien.

I perioden 1926-38 blev han en af pionererne i den moderne arktiske rejseteknik og organisation, idet han begyndte med traditionelle rekognosceringsrejser i Nordøstgrønland og endte med at råde over et fuldt udbygget teknisk apparat. Basis for det videnskabelige arbejde var i disse år ret bred og omfattede såvel kortlægning som geologiske og biologiske feltarbejder under medvirken af talrige danske og udenlandske forskere. Hans sidste arbejdsperiode strakte sig fra 1947-1959 med hovedopgave i den geologiske kortlægning af Nordøstgrønland. Hans store indsats i dette lange tidsrum ligger i hans evne til at finde medarbejdere til de forskellige opgaver, til

at organisere det videnskabelige feltarbejde og til at fremtvinge en hurtig bearbejdelse af det indsamlede materiale. Han rådede over store pengemidler og mange mænd, og resultatet er en imponerende række af publikationer, navnlig i Meddelelser om Grønland, af hvilke adskillige har fået blivende og systematisk betydning. Allerede i 1930-erne kom Lauge Koch ud for pinlige og skarpe konflikter navnlig med danske fagfæller, men også på andre fronter. En af de ulykkelige konsekvenser var, at denne indtil da enestående indsats i Grønlandsforskningen på en måde blev noget fremmed, som Danmark ganske vist betalte, og som pryder Meddelelser om Grønland, men som ikke fik de varige frugter, man kunne have ventet, nemlig opbygningen af en stab af danske videnskabsmænd med skoling og erfaring. For ham selv blev disse stridigheder utvivlsomt en kilde til dyb krænkelse og bitterhed; med årene blev han mere og mere ensom, og den hæder, han modtog fra mange sider, også fra dansk side, kunne næppe helt tilfredsstille hans behov, fordi der trods alt var noget, han ikke fik.

I årene efter 1959 søgte Lauge Koch at få midler til en videreførelse af det store geologiske kortlægningsarbejde i Østgrønland, men på dette tidspunkt måtte dansk geologi placere feltarbejdet med centrum i Vestgrønland og på en ny basis. Hans personlige videnskabelige arbejder måtte under disse omstændigheder få en særlig karakter, fordi en mand næsten aldrig er i stand til at forene et stort arbejde som leder og organisator med gerningen som detailforsker i felten og i laboratoriet. Han udnyttede imidlertid også i sit forfatterskab sin evne til ud fra et relativt spinkelt grundlag at skitsere store og betydningsfulde problemstillinger i Nordgrønlands stratigrafi, tektonik og morfologi. Mere indgående var hans behandling af glaciologien i dette område samt hans store arbejde „The East Greenland Ice“ fra 1945. Men dertil kommer yderligere en række sammenfattende fremstillinger, der bygger dels på egne ideer og erfaringer og dels på de store resultater, der blev skabt af hans medarbejdere. I denne sammenhæng kan nævnes den noget omstridte „Geologie von Grönland“ og „Precambrian and Early Palaeozoic Structural Elements and Sedimentation: North and East Greenland“.

Fra vort Selskab fik han tidligt velfortjent anerkendelse. Han blev således æresmedlem i 1926 og modtog Egede-medaljen 1927, og han var fra 1928 til sin død medlem af Selskabets råd, men har dog aldrig deltaget aktivt i Selskabets arbejde. Hans store egenskaber var åbenbare og hans indsats ligeledes. Han fik blivende betydning

for den internationale arktiske og geologiske forskning gennem sine kontakter med institutioner, i særdeleshed uden for Danmark. Det blev ham forundt at øve store bedrifter, og mange mænd stod op og hædrede ham, men han var og blev et stridens tegn. Han vil blive husket som den store organisator, som igangsætter af et efter den tids forhold ganske usædvanligt forskningsarbejde, og som sådan vil hans minde bevares både i Danmark og overalt i verden, hvor man beskæftiger sig med de polare regioners udforskning.

Niels Nielsen.

Udvalgte afhandlinger

Lauge Koch:

Stratigraphy of Northwest Greenland. 1920.

Note to maps of Melville Bay from Wilcoc Point to Cape York and of North Greenland from 81–83° 35' N, 38–56° W. MoG. 64. 1922.

Preliminary Report upon the Geology of Peary Land, Arctic Greenland. Amer. Journ. Science V. 1923.

A New Fault Zone in Northwest Greenland. Amer. Journ. Science. 12. 1926.

Report on Danish Bicentenary Jubilee Exp. North of Greenland. 1920-23. MoG. 70. 1926.

Physiography of North Greenland. Greenland vol. 1. 1928.

Contributions to the Glaciology of North Greenland. MoG. 65. 1928.

Stratigraphy of Greenland. 1929.

The Geology of East Greenland. MoG. 73, 2. 1929.

Carboniferous and Triassic Stratigraphy of East Greenland. MoG. 83, 2. 1931.

The Geology of Inglefield Land. MoG. 73, 1. 1933.

Geologie von Grönland. 1935.

Survey of North Greenland. MoG. 130, 1. 1940.

The East Greenland Ice. MoG. 130, 3. 1945.

Report on the Expeditions to Central East Greenland 1926–39. MoG. 143. 1955.

Precambrian and Early Palaeozoic Structural Elements and Seditamentation: North and East Greenland. Geology of the Arctic vol. 1. 1961.
